

Toelichting ontwerp riolaansluitverordening

Algemeen

Gemeenten hebben op grond van artikel 10.33 Wet milieubeheer een zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater. Onder stedelijk afvalwater wordt afvalwater verstaan dat bestaat uit huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater. De gemeente draagt zorg voor transport van stedelijk afvalwater naar de rioolwaterzuivering. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen de zorgplichten overgenomen worden in artikel 2.16 en 2.17 van die wet.

De zorgplicht voor stedelijk afvalwater vult de gemeente in door de aanleg en het beheer van een openbaar vuilwaterriool. Met een riolaansluitverordening legt de gemeente het beleidskader ten aanzien van het eigendom en beheer van aansluitleidingen op de openbare riolering vast. Onder het huidige recht geldt de riolaansluitverordening voor aansluitleidingen vanaf de perceelgrens tot aan het openbare riool. De terreinleidingen op het perceel zijn geregeld in het Bouwbesluit 2012, zodat de gemeente daar geen regels over mag stellen in een verordening. Onder de Omgevingswet gaat dit veranderen. Het Rijk stelt in het Besluit bouwwerken leefomgeving, de opvolger van het Bouwbesluit 2012, niet langer regels over de terreinleidingen. Het toepassingsbereik van de riolaansluitverordening wordt in het nieuwe stelsel de aansluitleiding vanaf het gebouw tot aan het openbare riool.

De riolaansluitverordening is een beheersverordening die is opgesteld om duidelijkheid te verschaffen over het realiseren en beheren van riolaansluitingen. Via de “verordening op de heffing en invordering van een eenmalig riolaansluitrecht” wordt geregeld wat er betaald moet worden voor een riolaansluiting.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

Het begrip “voorziening voor het beheer van afvalwater” is een breed begrip. Het omvat alle soorten voorzieningen die zijn bedoeld voor de inzameling, verwerking of zuivering van afvalwater. Dat is dus vrijvervalriolering en drukriolering, maar ook IBA's (individuele behandeling van afvalwater). Deze term wordt ook gebruikt in het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen.

Paragraaf 2 Riolaansluiting

Artikel 2 Riolaansluiting

Dit artikel geeft aan dat niet zomaar een riolaansluiting mag worden gerealiseerd of gewijzigd tussen particulier terrein en de openbare riolering. Het artikel geeft vervolgens aan dat een aanvraag voor een riolaansluiting kan worden gedaan bij de gemeente.

De gemeente realiseert te allen tijde de riolaansluiting op openbaar terrein.

Artikel 3 Voorwaarden van een aansluiting

Dit artikel geeft aan wat de voorwaarden zijn om aan te sluiten op de riolering.

Artikel 4 De aanvraag

Aanvraag van een rioolaansluiting dient men te doen via de gemeentelijke website. Hiervoor is een formulier beschikbaar dat men kan invullen. De in te vullen gegevens om de aanvraag in behandeling te kunnen nemen zijn weergegeven in dit artikel. Wanneer alle gegevens zijn ontvangen die nodig zijn om de aanvraag te beoordelen, wordt de beoordeling van de aanvraag in behandeling genomen.

Voor lozingen betreffende hemel- en/of drainagewater is het belangrijk de aanvraag te toetsen aan de verordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw.

Het artikel geeft ook aan dat de aanvrager tenminste 8 weken voordat de rioolaansluiting op openbaar terrein gerealiseerd moet worden een aanvraag indient.

Artikel 5 Een aanvraag wordt niet in behandeling genomen

Dit artikel geeft aan wanneer een aanvraag voor een rioolaansluiting niet in behandeling kan worden genomen. Binnen 4 weken ontvangt de aanvrager bericht waarom de aanvraag niet in behandeling kan worden genomen en wat eventuele aanvullende voorwaarden zijn om de aanvraag wel in behandeling te nemen.

In feite mag de lozing van afvalwater de doelmatige werking van de openbare riolering en de RWZI niet belemmeren. Bedrijfsmatige lozingen worden in de omgevingsvergunning milieu getoetst. Van woningen ligt het niet in de verwachting dat er verontreinigd water wordt geloosd.

Als na 26 werkweken de aanvraag nog niet in behandeling kan worden genomen, wordt deze buiten behandeling gesteld. Wil men toch een aansluiting dan dient men een nieuwe aanvraag in te dienen.

Artikel 6 Aanhouden aanvraag

Een aanvraag kan worden aangehouden wanneer nog geen omgevingsvergunning is verstrekt of wanneer nog een aanvraag moet worden ingediend of in behandeling is voor een vergunning volgens artikel 8.1 van de wet milieubeheer of een ontheffing krachtens artikel 10.63 lid 1 van de wet milieubeheer.

De aanvrager wordt hierover zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

Paragraaf 3 Eigendom en beheer aansluitleidingen

Artikel 7 Eigendom aansluitleiding

Er bestond jarenlang onduidelijkheid over de vraag of eigendom van een leidingnetwerk door verticale of horizontale natrekking werd bepaald. Bij verticale natrekking zou eigendom van een leiding in de grond aan de eigenaar van de grond toekomen. Bij horizontale natrekking zou eigendom aan de eigenaar van het grotere geheel van het netwerk toekomen.

Aan de onduidelijkheid over de eigendomsvraag is een einde gekomen met de wijziging van het Burgerlijk Wetboek (BW) in 2007. Volgens artikel 5:20 lid 2 BW ligt het eigendom van een net bij de bevoegde aanlegger van dat net of zijn rechtsopvolger. Op grond hiervan is de gemeente, als bevoegd aanlegger van de openbare riolering, eigenaar van het gehele rioolstelsel.

In de toelichting bij de wijziging van het Burgerlijk Wetboek is aangegeven dat de begrenzing van een leidingnetwerk bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald. In dit artikel wordt van die mogelijkheid gebruik gemaakt, door te bepalen wat tot de gemeentelijke riolering behoort en waar

de particuliere huisaansluiting, die eigendom is van de huiseigenaar, begint (zie Kamerstukken II 2005-2006, 29 834, nr. 9, Tweede nota van wijziging, p. 7).

Op grond van het eerste en tweede lid ligt de eigendomsgrens ter plaatse van de erfgrens en wordt een ontstoppingsstuk op minimaal 0,5 m en maximaal 1 m uit de erfgrens op particulier terrein geplaatst.

Het derde lid bevat een afwijkende regeling voor drukriolering in het buitengebied. De gemeente is eigenaar en beheerder van de persleidingen en rioolwaterpompen in het buitengebied. De vrijvervalleiding vanaf het gebouw tot aan de pompput is geheel in eigendom van de percee-eigenaar. Bij de aanleg of situering van een pompput op particulier terrein dan wordt er een overeenkomst en/of recht van opstal gevestigd.

Het derde lid geldt niet voor rioolwaterpompen in het stedelijke gebied die nodig zijn als de lozingstoestellen in een gebouw lager zijn gelegen dan 150 mm onder straatpeil. De bouwregelgeving (het Bouwbesluit 2012, waarin wordt verwezen naar NEN 3215) bepaalt dat er bij laaggelegen lozingstoestellen een rioolwaterpomp moet worden tussen geschakeld. Dit voorkomt dat rioolwater kan terugstromen het gebouw in. Deze rioolwaterpomp is wel in beheer bij de percee-eigenaar. Op deze gevallen is het eerste en tweede lid van toepassing: de grens tussen de particuliere aansluitleiding en de gemeentelijke aansluitleiding ligt ter plaatse van de erfgrens.

Voor IBA's geldt, op grond van het derde lid, in basis dat de gemeente, eigenaar en beheerder is van de IBA. De vrijvervalleiding tot aan de IBA is eigendom van de percee-eigenaar. De IBA zelf is in de meeste situaties gemeentelijk eigendom, inclusief de afvoerleiding naar het oppervlaktewater. De elektrakabel tot aan de meterkast is eigendom van de percee-eigenaar omdat de voeding vanuit het gebouw komt. De verbruikskosten zijn voor rekening van de gebruiker.

Met het vastleggen van de eigendomssituatie is duidelijk wie er verantwoordelijk is voor het verhelpen van verstoppingen en het herstellen van lekkages of andere beschadigingen aan de rioolaansluitleiding. De percee-eigenaar is verantwoordelijk voor het particuliere deel van de aansluitleiding en de gemeente is verantwoordelijk voor het deel dat behoort tot de gemeentelijke riolering. Dit is nader uitgewerkt in artikel 3 en 4.

Artikel 8 Beheer, onderhoud, renovatie en vervanging

Dit artikel regelt wie verantwoordelijk is voor beheer, onderhoud, renovatie en vervanging van de gemeentelijke aansluitleiding. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeente.

Indien de particuliere aansluitleiding niet goed wordt onderhouden, waardoor een verstopping in gemeentegrond is veroorzaakt, dan zijn de kosten van onderhoud (verwijderen van de verstopping) voor de eigenaar of gebruiker van de particuliere aansluitleiding. Een verstopping kan bijvoorbeeld worden veroorzaakt door afval vanuit huis (zoals door olie, frituurvet of schoonmaakdoekjes) in het riool.

De eigenaar of gebruiker van de particuliere aansluitleiding is op grond van het derde lid verantwoordelijk voor het onderhoud van het eigen deel van de rioolaansluitleiding tot de erfgrens. Onderhouds- of herstelwerkzaamheden aan het particuliere deel van de riolering tot en met de erfgrens zijn dan ook voor rekening van de eigenaar of gebruiker.

Artikel 9 Verstopping of andere storing

In dit artikel wordt geregeld wie verantwoordelijk is voor het opsporen en verwijderen van verstoppingen in de rioolaansluitleiding. Ligt de oorzaak van de verstopping bij de gemeente, dan betaalt de gemeente de gemaakte kosten. Het is dan de bedoeling om de gemeente hiervan op de hoogte te stellen, zodat de gemeente de herstelwerkzaamheden kan verrichten.

De eigenaar of gebruiker van de particuliere aansluitleiding dient dit wel aan te tonen met een onderzoek. De kosten van dit onderzoek worden in basis gedragen door de eigenaar of gebruiker van de particuliere aansluitleiding. Als blijkt dat de oorzaak van de storing wordt veroorzaakt door een probleem in het gedeelte van de gemeentelijke aansluitleiding waar de eigenaar of gebruiker geen invloed op heeft, dan mag de eigenaar of gebruiker deze kosten declareren bij de gemeente. Blijkt bijvoorbeeld dat er sprake is van foutieve lozingen waardoor er een verstopping ontstaat in het gemeentelijk deel van de rioolaansluiting, dan kan de eigenaar of gebruiker de kosten voor onderzoek niet declareren bij de gemeente.

Als de oorzaak van de verstopping of andere storing ligt bij de particuliere aansluitleiding, dan is de eigenaar of gebruiker van de particuliere aansluitleiding ook verantwoordelijk voor het verhelpen van het probleem.

Paragraaf 4 Aanpassen aansluitleidingen

Artikel 10 Bestaande aansluitleiding vuilwaterriool aanpassen

In dit artikel wordt geregeld hoe gehandeld moet worden bij aanpassingen van aansluitingen wanneer de bestaande afvoercapaciteit van de aansluitleiding niet meer voldoet. Dit kan doordat er sprake is van een functiewijziging op de locatie waardoor er meer afvalwater komt. In dergelijke situaties moet altijd eerst worden gekeken of de capaciteit van de openbare riolering toereikend is.

De kosten voor een rioolaansluiting op openbaar terrein of voor een voorziening voor individuele behandeling van afvalwater op particulier terrein komen voor rekening van initiatiefnemer.

Artikel 11 Extra aansluitleiding vuilwaterriool op perceel

In dit artikel wordt geregeld hoe gehandeld moet worden in situaties waarbij extra aansluitingen op de riolering worden gerealiseerd. In basis heeft ieder perceel recht op een aansluiting maar in uitzonderlijke situaties zijn meer aansluitingen nodig. Een extra aansluiting kan voor een aantal situaties worden gemaakt zoals weergegeven in dit artikel. De kosten voor deze extra aansluiting zijn altijd voor rekening van eigenaar of gebruiker.

Paragraaf 5 Verwijderen aansluiting, sloop

Artikel 12 Zorgplicht

In dit artikel wordt aangegeven hoe te handelen bij sloop van een gebouw. Welke aandacht moet er in die situaties zijn om verontreiniging in de openbare riolering te voorkomen en hoe moet worden gehandeld als aansluitingen definitief niet meer worden gebruikt.

Paragraaf 6 Slotbepalingen

Artikel 13 Inwerkingstreding

Deze verordening treedt in werking 1 dag na de dag van bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 14 Citeertitel

De naam "Rioolaansluitverordening" geeft het beste aan waarover de verordening gaat.